

<https://doi.org/10.31874/2520-6702-2019-7-1-89-96>

УДК 378.014.5

Гнатів Зоряна

Трансформаційний процес сучасної освіти: навчати іншому і по-іншому?

Анотація

В статті піднімається питання важливості та необхідності модернізаційних процесів в сучасній освіті. Зазначено, що актуальність досліджень проблем освіти не викликає заперечень, адже від стану та можливостей її розвитку залежить політичний, економічний, культурний, інтелектуальний потенціал держави, добробут суспільства, розвиток всього людства. Метою статті є пошук нового способу мислення, бачення, ідей тощо задля забезпечення успішності освіти, її підприємливості в контексті міждисциплінарного характеру педагогічного сценарію дослідження. Акцентується увага на трансформаційних процесах розвитку освіти. Узагальнено, що освіта ніколи не може існувати окремо від соціуму, від його потреб, при тому, вона значною мірою несе відповідальність як за досягнення людства, так і за гуманітарні катастрофи та глобальні проблеми. Для соціального та економічного зростання країни вагомим значенням має рівень освіченості і культури населення. Освіта XXI століття – це інтелектуальний потенціал, це освіта з культуротворчою, розвиваючою домінантою, це чинник удосконалення людини, це виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, прагне змінити на краще своє життя і життя своєї країни. Мистецтво виховання, що є найважчим з мистецтв, міцно вкорінене в суспільстві воно повинно бути справді високим мистецтвом. Тому ця проблема є не лише філософською чи педагогічною, а й глобальною. Питання етичної основи, емоційного інтелекту, виховання Людини культури повинні займати першочергове місце в освітніх лабіринтах. Однак перед сучасною освітою, стоять багато ще складних завдань, вирішення яких сприяли б значному підвищенню формування повноцінної особистості із високими моральними та духовними якостями.

Ключові слова: виховання, естетичний компонент освіти, каргокульт, модернізаційні процеси, освіта, суспільний розвиток, трансформація.

Вступ

Актуальність дослідження. Сьогодні факт існування нової онтологічної основи життя не викликає заперечень. Сучасна людина, людство, цивілізації, маючи безмежні можливості в перетворювальній дійсності, будучи безпосередньо залучені до процесу змін особистісного та світового масштабу, несуть відповідальність за долю планети.

Потреби суспільства вимагають трансформаційних змін задля цивілізованого рівня людської життєдіяльності. Таким змінам підлягають всі сфери суспільного життя: соціальна, економічна, політична, духовна. Кожна з цих сфер передбачає діалектичний взаємозв'язок, органічну єдність діяльності і відносин учасників відповідної діяльності. Як зазначає американський філософ Томас Кун, «будь-яку важливу теоретичну модель слід постійно переглядати й уточнювати, адже випробовування, яким ця теорія піддається, стають дедалі суворішими...Учений мусить прагнути зрозуміти світ, розширювати межі сфери пізнання і підвищувати точність, з якою вона має бути впорядкована. Цей припис повинен, своєю

чергою, спонукати вченого до ретельного дослідження - як ним самим, так і його колегами - певних аспектів природи з урахуванням безлічі емпіричних деталей. І якщо дослідження виявляє моменти явного порушення порядку, то це має бути для нього заклик до нового вдосконалення приладів спостереження або до подальшої розробки його теорій (Кун, 2001, с. 50).

Цей процес торкається і лабіринтів педагогіки.

Постановка проблеми. Процес оновлень і трансформації суспільного буття є неминучим, беззупинним та масштабним. Головною метою прогресивного розвитку світового суспільства є підвищення рівня і якості життя людей, тобто «підвищення рівня захищеності людини від суспільних, техногенних і природних небезпек, демократизація та інтернаціоналізація відносин в суспільстві, забезпечення творчих, «комфортних» умов продуктивної діяльності, здорового образу життя його членів, а також підвищення економічної ефективності функціонування всіх соціально-економічних систем суспільства» (Биков, 2009, с. 26).

Безперечно, що успішність життєдіяльності залежить від багатьох чинників, серед яких - забезпеченість і освіченість сім'ї, в якій народжується особистість, від її особистісних характеристик, від соціуму, в якому вона формується тощо. І мистецтво виховання, що є найважчим з мистецтв, міцно вкорінене в суспільстві повинно бути справді високим мистецтвом. Тому ця проблема є не лише філософською чи педагогічною, а й глобальною. Якщо уявити собі, що освіта це своєрідний ключ, який відчиняє двері життєвої галереї (як сукупність політичних, економічних, культурних та інших обставин), то цей ключ передусім повинен відповідати формі замка, котрому органічно підходить лише той ключ відповідної форми, той ключ, який відімкне двері - потреби й очікування суспільства та поєднає древню мудрість і сучасну науку. Для цього необхідний ретельний аналіз сучасного становища освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Реформування системи освіти в Україні, її якість, вектор розвитку тощо досліджують чимало провідних науковців, серед яких: В. Андрущенко, О. Анісімов, Г. Балл, І. Бех, О. Грицай, І. Зязюн, В. Кремень, Ф. Михайлов, В. Паламарчук, І. Підласий, О. Чалий та інші.

Про тенденції розвитку вищої освіти, питання її адаптації до сучасних умов і потреб, наслідки реформування, проблеми інтеграції в Болонський процес, зміни у системі вищої освіти, присвячена низка досліджень провідних науковців (К. Балабанов Л. Гаєвська, С. Домбровська, Н. Наливайко, Н. Тарапатова, С. Терепищій, Є. Суліма, І. Удовиченко та ін..)

Питання трансформаційних освітніх тенденцій розкриваються в працях багатьох науковців (Л. Бойко, З. Гусинський, А. Євтодюк, М. Кльов, В. Култаєва, В. Лутай, Л. Панченко, І. Предборська Н. Скотна, В. Скотний, Л. Ситниченко, Ю. Турчашнова, Л. Рижак, М. Фуллан та ін.)

Метою статті є пошук нового способу мислення, бачення, ідей тощо задля забезпечення успішності освіти, її підприємливості в контексті міждисциплінарного характеру педагогічного сценарію дослідження.

Теоретико-методологічний фундамент дослідження базується на розумінні того, що освіту, як соціальне явище, можна розглядати в різних аспектах. Науковці визначають її феномен як *«систему, що її забезпечує; як процес засвоєння індивідом узагальненого суспільного досвіду, норм, цінностей, здобуття знань (та інших кінцевих продуктів процесу освіти) тими, хто навчається (процес опанування освіти); як освітній або освітньо-професійний рівень тих, хто її здобув або планує здобути (наприклад, загальна середня, бакалавр, спеціаліст, магістр та ін.); як форму (очна, вечірня, заочна, дистанційна), за якою ті, хто навчається, опановують тою або іншою освітою за тим або іншим її рівнем; як цінність (окремої людини, яка стає притаманна людині, що її опанувала; суспільства, що відображає рівень освіченості його членів, характеризує його людський потенціал; соціально-економічних*

структур суспільства – навчальних закладів, наукових установ, фірм, органів управління, громадських організацій, що характеризує їхній кадровий потенціал) (Биков, 2009, с. 27). В даній статті ми акцентуємо увагу на освіті як цінності – особистісної, державної, суспільної та її трансформації з вимогами часу. Адже мудрість і знання ще Платон визнавав найбільшими цінностями людини.

Результати дослідження

Зміни у педагогічній думці й парадигмі освіти неможливі без розгляду досліджуваного явища в історичному контексті. І без сумніву, що нам є чого повчитися в наших попередників минулих століть та знаходити щось, що добре працює, що варто зберегти та розвивати. Але, як і змінюється все в природі, змінюється час, змінюються і покоління, із своїми характеристиками та ознаками. І запитання «як і чим я можу допомогти тут і зараз? як я можу посприяти покращенню ситуації? тощо повинні бути лейтмотивом життя кожного свідомого громадянина, а відтак є завданнями нашого дослідження.

Відтак, наукові дослідження будь-яких явищ теж мають свій сценарій, а саме – послідовність запитань і способи, завдяки яким отримуються відповіді. В своєму дослідженні (будучи прихильником змін та мотивуючись самореалізацією) ключовим є запитання життєдайності сучасної вищої освіти: можливості для молодого покоління в Україні, що заважає/сприяє українцям їх реалізувати, які цінності цьому допомагають, здатність (чи не здатність) освіти обслуговувати потреби сьогодення. Міждисциплінарний характер педагогічного сценарію дослідження спонукав до розгляду питання в контексті філософсько-естетичних аспектів. Оскільки саме етичний, естетичний компонент стоїть поруч із іншими необхідними компонентами, що визначають успішність вищої освіти, її підприємливості.

В категорію якості життя людей безумовно закладена соціальна складова головних цілей сталого суспільного розвитку - взаємодії суспільства і природи з узгодження між економічним та соціальним розвитком суспільства й збереженням довкілля. Цікавою є думка генерального секретаря Міжнародної ради з дистанційної освіти Рейдара Ролла (Осло, Норвегія, (країни, що досягла одних з найвищих показників у світі у соціальних, економічних, екологічних та інших секторах, є світовим лідером у галузі досліджень та розвитку науки та однією з перших країн, які запровадили Болонську систему навчання, а також визнана європейським лідером за рівнем життя своїх громадян) щодо соціально-економічної ефективності розвитку суспільства і його складових, який зазначає у передмові до книги Дж.Тиффина і Л.Раджасингам (університет Вікторія у Новій Зеландії), що «У ХХІ столітті «з'являться навчальні заклади, що здатні управляти процесами змін, і ця особливість стане більш важливою і цінною для розвитку суспільства. Сюди слід віднести не тільки досягнення в галузі ІКТ, що прискорюють хід перемін, яких потребує система освіти. Багато політичних діячів виражають скептицизм стосовно ефективності і продуктивності використання ресурсів освітнім сектором. Існує думка, що у наступний період розвитку суспільства навряд чи слід очікувати значного підвищення витрат на освіту у більшості країн світу, передусім тому, що у них немає грошей, і сектор освіти у боротьбі за ресурси зіткнеться з жорсткою конкуренцією інших галузей, таких як соціальна сфера і захист оточуючого середовища. У такому сценарії сектору освіти, мабуть, доведеться звернути увагу на продуктивність своєї роботи» (Тиффин, 1999).

Згідно з концепцією «потрійної спіралі» професора Стенфордського університету Г. Іцковіца, у ХХІ столітті розвиток економіки й суспільства в цілому найбільш ефективно забезпечується через тісну взаємодію трьох суб'єктів (гілок образної спіралі): органів влади (як центральної, так і місцевої), бізнесу та університетів, причому центральна роль має належати, унаслідок зростання значення інформації та знання в широкому сенсі, саме оновленим вищим

навчальним закладам – дослідницьким університетам (Etzkowitz, 2008). Уряди розвинених країн світу розглядають дослідницькі університети як інструмент підтримки національних і регіональних економік, оскільки саме в університетах відбувається формування й розвиток нових ідей, проведення дослідження, що призводить до створення нових продуктів і послуг (Огієнко, 2014).

Світові глобалізаційні процеси стають рушійним фактором трансформації традиційної системи освіти, внаслідок чого набувають розвитку певні тенденції: інформатизація, демократизація, інтеграція, координація, інтернаціоналізація, транснаціоналізація, інструменталізація, комерціалізація, стандартизація (Домбровська, 2011, с. 150).

Сам термін «трансформація» є доволі багатограним та складним і традиційно позначає зміну чого-небудь, перетворення, спричинене внутрішніми або зовнішніми факторами, перетворення сутнісних компонентів соціуму, всіх сторін сфер суспільного життя, набуття суспільством нових рис, які відповідають вимогам часу. Вважають, що трансформація не передбачає вектора змін, тобто вони можуть бути як прогресивними, так і регресивними. Головне в трансформації - саме перетворення форм і змісту суспільного життя, її інституційної сфери, норм, цінностей, ментальності та інших соціокультурних сторін соціуму. Трансформаційний процес - це залежність сьогодення і майбутнього з минулим і залежить від форм і ступенів цієї залежності.

Говорячи про трансформацію вищої освіти, яка відображає та зумовлює суспільні зміни, ми розглядаємо цей процес у світлі прогресивних перспектив, саме як мотиваційний, результативний. Марченко О.В. дає таке тлумачення поняття «трансформація простору освіти – це перш за все зміна його архітектури відповідно до логіки культури» (Марченко, 2011, с. 64). Слід пам'ятати, що кожна особистість має потенціал для змін – глибоких чи поверхневих, особистісних чи суспільних. Ми здатні змінити багато, коли діятимемо усупереч таким поширеним в сучасному суспільстві переконанням, що не той час, не те місце, не та держава, не та влада і т.д.

Для того, щоб створювати щось нове, ми повинні розуміти, чим не влаштовує старе. В освітньому середовищі на сьогодні є чимало проблем. Одна із яких – схильність до так званої імітаційної педагогіки, яка, як зазначають освітні експерти, має глибоке коріння ще в радянських традиціях показухи, помножених на новітні прагнення до педагогічного гламуру. Це веде за собою існування карго культу в освіті. Широко відомою є історія, яка відбулася після Другої світової війни на одному з островів Мікронезії: «Під час війни там був американський аеродром, на який великі металеві птахи приносили різні вантажі (англ. cargo). Усілякими смаколикami американці ділились із тубільцями, але війна скінчилася, американці забралися звідти геть... Та через кілька років етнографічна експедиція знайшла аеродром у повному порядку: на злітній смузі стояли плетені з соломи літаки у реальну величину, в хижі радиста сидів дикун з кокосовими горіхами замість навушників, по плато марширували тубільці із намальованою формою. Тобто місцеві жителі запозичили формальні речі, думаючи, що таким чином зможуть задобрити чарівних залізних птахів і ті знову прилетять з вантажем. На будь-якій нашій виставці (ярмарку) освітянських «досягнень» можна побачити чимало свідчень існування каргокульту в освіті. Практика використання методів рейтингування, тестування чи створення портфоліо на пострадянському просторі часто нагадує створення дикунами літаку із соломи. Саме педагогічним дикуномством є рейтинг учнів у класі, складання якого порушує усі норми педагогічної етики, чи рейтинг школи, який визначається за абсолютно формальними показниками – кількістю переможців усіляких конкурсів, олімпіад, вчасністю подання звітності тощо. Педагогічним дикуномством є і тестування майбутніх першокласників, яке попри заборону, все одно здійснюється, взагалі заходить поза межами здорового глузду. По суті воно стало інструментом здійснення корупційної практики набору

«потрібних» учнів і відсіву «небажаних». Точно так і українській інструментарій введення європейської системи навчання нічого спільного зі справжнім Болонським процесом не має, бо ми і в цьому випадку запозичуємо лише формальні атрибути» (Громовий, 2016). Ми хочемо помістити квадрат у коло, а це неможливо. Тому необхідність трансформаційних процесів в освіті є очевидною.

Процес трансформації часто є складним та довгим. Та успішність результатів залежить від людей, які творять цей процес. Без особистісних трансформацій не варто очікувати змін ззовні. Тому питання етичної основи, емоційного інтелекту, виховання людини Культури повинні займати першочергове місце в освітніх лабіринтах. Ми повинні навчати дещо іншому і по-інше.

Про це говорять і успішні багаті люди. Зокрема, про це свідчить виступ китайського мільярдера, засновника і голови ради директорів компанії Alibaba Group Джека Ма на Всесвітньому економічному форумі в Давосі 28 січня 2018р. - форумі світового капіталу, форумі, де розмірковують про майбутнє, будують майбутнє. Де пророкуються ризики - соціальні, екологічні, технологічні. Журнал Forbes опублікував цікаві моменти виступу спікера. Який наголошував, що роботи досить швидко можуть замінити людину і до 2030 року зможуть зайняти близько 800 млн. робочих місць. Однак, щоб цього уникнути, слід змінити систему освіти: «Щоб не боятися майбутнього, нам слід приділити особливу увагу освіті наших дітей. Те, чого ми вчимо наших дітей зараз, і спосіб, яким їх навчаємо, можуть привести до того, що в майбутньому вони втратять роботу. Тому що якісь розрахунки машина буде робити в рази краще. Дітей вже зараз треба вчити за допомогою творчого, інноваційного підходу... Якщо ми не змінимо систему освіти, через 30 років ми опинимося в біді. Зараз ми навчаємо дітей по системі, яка існувала років 200, по системі, заснованій на знаннях. Так ми не можемо навчити дітей бути конкурентоспроможними порівняно з машинами. Машини - розумніші. Щоб досягти успіху, потрібен високий коефіцієнт інтелекту (IQ). Щоб мати сили протистояти світу - потрібно розвивати емоційний інтелект (EQ). Але якщо хочете, щоб вас поважали, і хочете зрозуміти цей світ, вам не обійтися без коефіцієнта любові (LQ). Машина ніколи не буде мати таких переваг». Самих знань тепер недостатньо, запевняє Джек Ма. «Нам треба вчити дітей чогось унікального. У чому машина не зможе нас перевершити. Йдеться про так звані soft skills: цінності, переконання, об'єктивне мислення, командна робота, турбота про інших. Джек Ма також зазначив, що вчителям треба враховувати три елементи, що становлять освіту дитини: академічні знання, персональні навички та спортивні здібності. «Треба вчити дітей спорту, музики, малювання, іншим мистецтвам, які доводять, що люди - різні», - пояснив він. При цьому він відразу нагадав, чим закінчилися попередні промислові революції: перша - Першою світовою війною, а друга - Другою. «Ми зараз переживаємо третю революцію. Що станеться з її підсумками? Люди зараз багато про що турбуються - про наслідки розвитку штучного інтелекту, про роботів, про великих даних, безпеки, про особистий простір. У наступні тридцять років нам судилося знову пережити світову війну, але, думаю, це буде війна проти хвороб, проти забруднення навколишнього середовища, війна проти бідності. Тобто це вже буде не війна одних народів проти інших, а спільне вирішення глобальних проблем» - констатував мільярдер. «Якщо вам від 20 до 30 років, слідує за босом. Приєднайтесь до великої компанії, щоб навчитися робити все як годиться. Якщо вам від 30 до 40 і ви хочете спробувати щось зробити самі - просто робіть! Ви ще можете собі дозволити провал. Коли вам від 40 до 50 - моя рекомендація: робіть те, в чому відчуваєте себе впевнено, у чому хороші. Не розпиляйтеся і не кидайтеся підкорювати незвідане. У такому віці це досить небезпечно. Якщо ви розміняли шостий десяток, не шкодуйте часу на те, щоб розвивати талановиту молодь, наступне покоління. А для тих, кому за 60, найкраще залишатися зі своїми внуками», - запевнив мільярдер (Джек Ма, 2018).

Шукати, і знаходити. У книзі-бестселері «Плутократи: епоха нових багатих і занепад старої системи» (яка визнана найкращою книгою 2013 року за версією Financial Times) канадської письменниці, журналістки і політика українського походження, міністра закордонних справ Канади Христі Фралінд наводяться слушні слова випускної промови президента Гарвардського університету Дрю Фауст, яка виклала випускникам «паркувальну теорію життя»: «Не паркуйтеся за десять кварталів від місця призначення тільки тому, що не сподівається знайти там вільне місце. Їдьте туди, куди хочете. Завжди можна зробити коло» (Фралінд, 2017, с. 63).

Висновки

Процес переосмислення суспільних здобутків триває безперервно. Змінюються уявлення про світ, про знання, про те, що означає бути розумним, бути щасливим. Маючи два розуми – один, який мислить, а другий, який відчуває, ми повинні пристосовувати наш професійний репертуар до нових умов. Розуміння сутності освіти як засобу саморозвитку і самореалізації відображає, а з іншого боку зумовлює суспільні трансформації. Вузке трактування педагогічної освіти як підготовки учителів різних рівнів і ступенів змінюється, на переконання академіка І. Зязюна, усвідомленням її значення як «педагогічного компоненту всякої професійної освіти, оскільки у більшості випадків і інженер, і менеджер, і вчений, і політик, і працівник соціальної сфери, і будь-який спеціаліст у майбутньому – керівник колективу, учасник інтенсивних людських комунікацій, де йому буде необхідно не лише педагогічна грамотність, а педагогічна компетентність у питаннях впливу на свідомість і поведінку оточення» (Зязюн, 2012, с. 88). Тому роблячи високі ставки на прищеплення необхідних людських якостей, самоусвідомлення, саморозвиток, естетичне, емоційне, культурне виховання молодого покоління, суспільство неодмінно матиме високий дохід та алокацію життєвих благ майбутнього, адже багатство країни залежить від якостей людей.

Бібліографічні посилання

- Биков, В. (2009). Інноваційний розвиток суспільства і сучасні мережні технології систем відкритої освіти. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. праць*, 23-24 (27-28), 24-49.
- Громовий, В. (2016). «Карго-культ» в українській освіті. *Освіта.ua*. Отримано з <http://ru.osvita.ua/blogs/49420/>
- Джек, Ма. (2018) Через те, як ми вчимо дітей, вони можуть втратити роботу. *Forbes*. Отримано з https://forbes.kz/process/education/djek_ma_iz-za_togo_kak_myi_uchim_detey_oni_mogut_poteryat_rabotu/
- Домбровська, С. (2011). Якість освіти як одна із запорок вдалого державного реформування вищої школи України. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр.*, 1 (39), 149-154
- Зязюн, І. (2012). Педагогічна професія в контексті двох парадоксів. *Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український, українсько-польський щорічник*, 14. 83-92.
- Кун, Томас. (2001). *Структура наукових революцій*. Київ: Port-Royal.
- Марченко, О. (2011). Трансформація сучасного простору освіти: тенденції та пріоритети. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 4, 62-68.
- Огієнко, О. (2014). Модель дослідницького університету В. Гумбольдта: історія і сучасність. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5, 53-61.
- Тиффин, Дж., & Раджасингам, Л. (1990). *Что такое виртуальное обучение. Образование в информационном обществе*. – Москва: Информатика и образование.

Фріланд, Х. (2017). *Плутократи: епоха нових багатих і занепад старої системи*. Київ: «Наш формат».

Etzkowitz, H. (2008). *The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation In Action*. London: Routledge.

References

Bykov, V. (2009). Innovatsiyni rozvytok suspilstva i suchasni merezhni tekhnolohii system vidkrytoi osvity [Innovative development of society and modern network technologies of open education systems]. *Problems and prospects of formation of the national humanitarian and technical elite: Sob. sciences Works*, 23-24 (27-28), 24-49. (in Ukrainian).

Hromovy, V. (2016, January 18). «Karho-kult» v ukrainskii osviti [«Cargo-Cult» in Ukrainian Education]. *Education.UA*. Retrieved from <http://ru.osvita.ua/blogs/49420/> (in Ukrainian).

Jack, Ma (2018, January 30). Cherez te, yak my vchymo ditei, vony mozhut vtratyty robotu [Because we teach children, they can lose their jobs]. *Forbes*. Retrieved from https://forbes.kz/process/education/djek_ma_iz-za_togo_kak_myi_uchim_detey_oni_mogut_poteryat_rabotu. (in Ukrainian).

Dombrovskya, S. (2011). Yakist osvity yak odna iz zaporuk vdaloho derzhavnoho reformuvannia vyshchoi shkoly Ukrainy [Quality of education as one of the keys to successful state reforming of higher education in Ukraine]. *Current problems of public administration*, 1 (39), 149-154. (in Ukrainian).

Zyazun, I. (2012). Pedahohichna profesiia v konteksti dvokh paradoksov [Pedagogical profession in the context of two paradoxes]. *Professional education: pedagogy and psychology: Polish-Ukrainian, Ukrainian-Polish yearbook*, 14, 83-92. (in Ukrainian).

Kun, Thomas. (2001). *Struktura naukovykh revoliutsii [Structure of scientific revolutions]*. Kyiv: Port-Royal. (in Ukrainian).

Marchenko, O. (2011). Transformatsiia suchasnoho prostoru osvity: tendentsii ta priorityty [Transformation of the Modern Education Space: Trends and Priorities]. *The theory and practice of management of social systems*. 4, 62-68. (in Ukrainian).

Ogienko, O. (2014). Model doslidnytskoho universytetu V. Humboldta: istoriia i suchasnist [Model of the Research University of V. Humboldt: History and Modernity]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 5, 53-61. (in Ukrainian).

Tiffin, John. (1999). *Chto takoe vyrtualnoe obuchenye. Obrazovanye v ynformatsyonnom obshchestve*. [What is Virtual Learning. Education in the Information Society]. Moskov: Informatika i obrazovanie. (in Russia).

Freeland, Kh. (2017). Plutokraty: epokha novykh bahatykh i zanepad staroi systemy [Plutocrats: The rise of the new global super-rich and the fall of everyone else]. Kyiv: «Nash format». (in Ukrainian).

Etzkowitz, H. (2008). *The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation In Action*. London: Routledge.

Transformation process of modern education: to teach something another way?**Abstract**

The question of the need for modernization processes in modern education are raises in the article. The relevance of the research of educational problems is not controversial, because the political, economic, cultural, intellectual potential of the state, the welfare of society, development of all humanity depends on the state and possibilities of its development are noted . The purpose of the article is to find a new way of thinking, vision, ideas, etc. In order to ensure the success of education, its entrepreneurship in the context of the interdisciplinary nature of the pedagogical study scenario. The emphasis is on transformational processes of education development. It is generalized that education can never exist separately from society, from its needs, in addition, it is largely responsible for both the achievement of humanity and for humanitarian catastrophes and global problems. For the social and economic growth of the country, the level of education and culture of the population is important. Education of the XXI century is an intellectual potential, it is an education with a cultural-developing, developing dominant, a factor in the perfection of a person; this is the education of a responsible person who is capable of self-education and self-development, able to think critically, develop various information, use acquired knowledge and skills for creative solving. the problems, aspires to change for the better their life and life of their country.

The art of education, which is the most difficult of arts, is firmly rooted in society, must be truly high art. Therefore, this problem is not only philosophical or pedagogical, but also global. Issues of ethical basis, emotional intelligence, upbringing man of culture should take the top priority in educational labyrinths. But before modern education, there are many more complex tasks, the solution of which would contribute to a significant increase in the formation of a high-grade personality with high moral and spiritual qualities.

Key words: education, aesthetic component of education, kargotultu, modernization processes, education, social development, transformation.

Інформація про автора:

Гнатів Зоряна

- кандидат філософських наук, доцент
- доцент кафедри методики музичного виховання і диригування
- Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
- Україна
- ORCID: 0000-0002-8321-2767
- e-mail: Gnativz@ukr.net

Hnativ Zoriana

- Sc. D. (Philosophy),
- Doctoral student of Pedagogy Chair Associate Professor of Chair of Teshnique of Musical Edukation and Conducting (Institute of Music of Drohodych Ivan Franko State Pedagogical University)
- Ukraine